

Vammaispalvelun sosiaalityö ja palveluohjaus

Vammaispalvelun sosiaalityö, palveluohjaus – Palvelukuvaus ja nykyinen toimintamalli

PALVELUKUVAUS

- Vammaispalveluiden sosiaalityössä ja palveluohjauksessa arvioidaan asiakkaiden vammaispalvelulain ja erityishuoltolain mukaisten palveluiden palvelutarve ja myönnetään palvelusuunnitelmaan kirjatut palvelut sekä annetaan ohjausta ja neuvontaa.
- Henkilökohtaisen avun keskuksessa tuetaan, ohjataan ja neuvotaan henkilökohtaisen avun työnantajamallin työsuhteiden osapuolia, välitetään avustajia ja tuetaan rekrytoinnissa.
- Palveluyksikköön on sijoittunut myös palvelualueen asiakaspalvelun toimistotyö, jossa tehdään mm. asiakaslaskutus ja laskujen käsittely. Asiakaspalvelun toimistotyön henkilöstö sijoittuu vammaispalveluiden ja aikuisten sosiaalipalveluiden toimipisteisiin.

TOIMINTAMALLI

- Asiakkaiden palvelutarvetta arvioidaan ja palvelusuunnitelmat päivitetään pääsääntöisesti asiakkaan kotiympäristössä (koti, asumisyksikkö). Työ on hyvin liikkuvaa.
- Työtä tehdään moniammatillisessa verkostoissa ja yhteistyössä useiden eri vastuualueiden ja palvelualueiden kanssa.
- Vammaispalvelut toimii neljässä eri aluetiimissä, henkilökohtaisen avun keskus palvelee yhtenä tiiminä hyvinvointialuetta. Sosiaalityötä ja palveluohjausta tehdään 14:ssä toimipisteessä.
- Palvelusta annetaan sosiaalityön panos asiakkaiden itsemääräämisoikeuteen liittyvään arviointiin ja päätöksentekoon.

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
<p>Kivijalka</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjaus ja neuvonta • Palvelutarpeen arviointi • Palvelusuunnitelma • Verkostopalaveri • Aamu- iltapäivä sekä loma-ajan toiminta kouluikäisille
<p>Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Jalkautuvat palvelut: verkostopalaverit esim. koulun kanssa, • Kotiin vietävät palvelut: kotikäynnit (palvelutarpeen arviointi, palvelusuunnitelma, verkostopalaveri), asiakkaalle kotiin myönnettävät palvelut (esim. henkilökohtainen apu, hoitoapu), palvelusuunnitelma
<p>Sähköiset palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjaus ja neuvonta • Hakemusten jättö käytössä osittain (hyvis) • Avustajainfo • Oima-sijaismaksajapalvelu • Ohjausta ja neuvontaa Keski-Suomen digitaalisissa sote-palveluissa • Palvelutarpeen arvio (teams, puhelin) • Palvelusuunnitelman päivitys (tams, puhelin)

Vammaispalvelun sosiaalityö ja palveluohjaus – Toiminta lukuina

TUNNUSLUVUT, KÄYNNIT JA ASIAKKAAT

	Yhteensä	Sosiaalityöntekijät	Ohjaajat	Johtava sosiaalityöntekijä
Kotikäynnit, kpl (2023)	2 066	358	1 708	-
Asiakkaat, hlöä (2023)	7 292	KA 366 (329-600)/sos.tt.	KA 145 (115-439)/ohjaaja	-
Päätökset, kpl (2023)	8 459	4 936	3 060	463

TUNNUSLUVUT, HENKILÖSTÖ

	Sosiaalityöntekijä	Palvelu-, sosiaali-, ja vammaispalveluohjaajat	Muut (mm. avustajat, toimisto-, palvelu- ja maksuliikesihteerit)
Henkilöstö, htv	12	22	31

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
<p>Kivijalka</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Kivijalassa sosiaalityöntekijän työstä n. 60 % - 70 % Kivijalassa ohjaajien työstä n. 50 %
<p>Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Kotikäyntien osuus 30-50% ammattitehtävästä riippuen
<p>Sähköiset palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Ohjausta ja neuvontaa digitaalisessa sote-keskuksessa

Vammaispalvelun sosiaalityö ja palveluohjaus – Palveluiden kehittämisen tavoitetila

JÄRJESTÄMISEN LINJAUKSET

Järjestämisen linjaukset ohjaavat palveluiden kehittämisen suunnittelua, mm.

- Hyvinvointialueen palveluita suunnataan alueen arvioituun palvelutarpeeseen ja väestörakenteeseen sekä tutkittuun tietoon ja suosituksiin perustuen. Palvelutarpeeseen vastataan ihmislähtöisesti hyödyntäen myös sähköisiä, liikkuvia sekä kotiin vietäviä palveluja*

JÄRJESTÄMISEN LINJAUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tavoitteet palveluverkon uudistamiselle

- 1 Tiimityön ja kollegiaalisen tuen vahvistaminen keskittämällä toimipisteitä tarkoituksenmukaisesti
- 2 Palvelun saatavuuden ja saavutettavuuden turvaaminen hyvinvointialueella, myös sähköisiä asiointikanavia hyödyntäen
- 3 Työntekijöiden saatavuuden parantaminen (rekrytointi) ja pitovoiman vahvistaminen
- 4 Palveluiden laadun varmistaminen ja asiakkaiden yhdenvertaisuus alueella suhteessa palvelun tasoon

Vammaispalvelun sosiaalityö ja palveluohjaus

– Perustelut muutosehdotuksille

	Nykyisen toiminnan haasteet ja tarpeet palveluverkon kehittämiseksi	Perustelut tavoitetilalle ja muutosehdotuksille
Asiakasnäkökulma (saatavuus, saavutettavuus, palvelutarve, palvelukanavat, toimintatavat) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Palvelut lähellä asiakasta ✓ Joustavat palvelupäivät, sovittu asiakkaiden kanssa ✓ Kotikäynnit ✗ Sähköisten kanavien yhdenvertainen saatavuus hva:lla 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tiiviimmän tiimityöskentelyn johdosta yhdenvertaiset palvelut asiakkaille vahvistuvat ✓ Sähköisen asioinnin lisääminen ja yhdenmukaistaminen ✗ Sijoittuminen sote-asemien ulkopuolelle ei tue moniammatillista yhteistyötä
Henkilöstönäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Etätömahdollisuus ja oman työn aikataulujen autonominen suunnittelu ✓ Palvelupäivien joustava suunnittelu ✓ Oma työhuone ✓ Asiakaspalveluiden toimistotyö lähellä asiakastyötä tekeviä viranomaisia ✗ Rekryointihaasteet 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kollegiaalinen tuki ja asiantuntemus vahvistuu ✓ Edellytyksenä asiakastyöhön sopiva toimitilojen varausjärjestelmä yhteiskäyttötiloissa ✗ Ajomäärät lisääntyvät (kilometrit) ✗ Riskinä yhteiskäyttötilojen ruuhkautuminen
Tuottavuus- / kustannusnäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pienellä henkilöstöllä hoidetaan ison asiakasmäärän palveluiden järjestäminen ✗ Asiakastieto- ja talouden järjestelmät eivät mahdollista ajantasaista talouden ja toiminnan seurantaa 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tiiviimmällä tiimityöskentelyllä (palvelukeskittymät) asiakastyön ohjaus yhdenmukaistaa työkäytäntöjä ✓ Sijaistukset helpottuvat ✓ Kilometrikorvausten määrä kasvaa lisääntyvien ajokilometrien myötä ✗ Pienellä henkilöstöllä hoidetaan ison asiakasmäärän palveluiden järjestäminen, riskinä työajan valuminen matka-aikoihin
Tilat 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jo nyt palvelupäiviä joustavasti joissain kunnissa asiakkaiden luona ✓ Useissa toimipisteissä jo nyt vammaispalveluiden henkilöstö samoissa tiloissa. ✗ Toimipisteiden hajasijoittuminen, osa tiloista huonokuntoisia ✗ On toimipisteitä, joissain vain yksi vammaispalveluiden työntekijä - tiimin tuki arjessa vähäistä 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tavoitteena kivijalkapalveluiden toimipisteverkon tiivistäminen tarkoituksenmukaisesti ✓ Joustavat palvelupäivät tärkeä säilyttää joka kunnassa ✓ Työskentely sote-asemilla lähellä terveyspalveluita ja esim. kuntoutuksen palveluita siinä määrin kun tilat mahdollistavat ✗ Sote-asemien rajalliset tilat rajoittavat vammaispalveluiden mahdollisuutta siirtyä sote-keskuksiin
Muut huomiot 	<p>*)Ostopalveluista päivä- ja työtoiminta on kuvattu Koti- ja asumispalveluiden dioissa hyvinvointialueen tuottamien palveluiden yhteydessä</p>	

Vammaispalvelun sosiaalityö ja palveluohjaus – Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

- Palveluiden saavutettavuuden turvaaminen
- Henkilöstön rekrytoinnin helpottaminen
- Pohjoisella, itäisellä, läntisellä ja keskisellä tiimialueilla viitenä päivänä viikossa toimivien kivijalkapalveluiden toimipisteverkkoa tiivistetään tarkoituksenmukaisesti palvelukeskittyymiin. Alustavasti lähtökohtana: Saarijärvi, Äänekoski, Viitasaari, Laukaa, Jämsä, Keuruu ja Jyväskylä.
- Palvelukeskittymistä järjestetään palvelupäivät asiakastarpeita vastaavasti tiimialueiden etäpisteisiin. Ne voivat olla pysyviä työhuoneita tai yhteiskäytössä olevia tiloja. Mahdollisuuksien mukaisesti palvelua viedään sote-asemille. Kotikäynnit ovat keskeinen tapa toteuttaa palvelua.
- Muina palvelukanavina lisätään sähköistä asiointia ja etäpalvelua.